

ISSN 2311-5491

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Серія 5

Педагогічні науки:
реалії та перспективи

Випуск 78

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

ФАХОВЕ ВИДАННЯ
затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 886
від 02.07.2020 р. (додаток 7) (педагогічні науки, соціальна робота)

Державний комітет телебачення і радіомовлення України
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 23508-13348 ПР від 03.08.2018 р.

**Науковий журнал включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus International (Республіка Польща)**

Офіційний сайт видання: www.chasopys.ps.npu.kiev.ua

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова
(протокол № 6 від 24 грудня 2020 року)

Редакційна колегія:

- Биковська О. В.* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри позашкільної освіти, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Борисов В. В.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики навчання, Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія;
- Гевко І. В.* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютерних технологій, Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка;
- Захаріна Є. А.* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичних основ фізичного та адаптивного виховання, Класичний приватний університет;
- Кивлюк О. П.* – кандидат педагогічних наук, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри методології науки та міжнародної освіти, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Луценко І. О.* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методик та технологій дошкільної освіти, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Макаренко Л. Л.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційних систем і технологій, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Марусинець М. М.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Савенкова Л. В.* – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Наукової бібліотеки Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Слабко В. М.* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освіти дорослих Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (головний редактор);
- Смирнова І. М.* – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-педагогічної роботи, Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»;
- Хижна О. П.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
- Андрушкевич Фабіан* – доктор педагогічних наук, професор, Опольський університет, Польща;
- Конрад Яновський* – PhD, ректор, Економіко-гуманітарний університет у Варшаві, Польща;
- Мудрецька Ірена* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної освіти, Опольський університет, Польща.

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
Н 34 **М. П. ДРАГОМАНОВА. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи.** Збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Випуск 78. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 278 с.

УДК 37.013(006)

У статтях розглядаються результати теоретичних досліджень і експериментальної роботи з питань педагогічної науки; розкриття педагогічних, психологічних та соціальних аспектів, які обумовлюють актуалізацію поставленої проблеми і допоможуть її вирішувати на сучасному етапі розвитку освіти.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN 2311-5491

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

NAUKOWYI CHASOPYS

NATIONAL PEDAGOGICAL
DRAGOMANOV UNIVERSITY

Series 5

Pedagogical sciences:
reality and perspectives

Issue 78

UDC 37.013(006)
H 34

PROFESSIONAL EDITION
By Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No 886
dated 02.07.2020 (annex 7) (*pedagogical sciences, social work*)

The State Committee for Television and Radio-Broadcasting of Ukraine
Certificate of state registration of print media Series KB 23508-13348IIP dated 03.08.2018

**The journal is included in the international scientometric database
Index Copernicus International (the Republic of Poland)**

Official web-site: www.chasopys.ps.npu.kiev.ua

*Approved by the Decision of Academic Council of National Pedagogical Dragomanov University
(Minutes No 6 dated December 24, 2020)*

Editorial board:

- Bykovska O. V.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Extracurricular Education, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Borysov V. V.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Teaching Methods, Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy;
- Hevko I. V.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Computer Technologies Department, Volodymyr Hnatyuk Ternopil State Pedagogical University;
- Zakharina Ye. A.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Chair of Theoretical Foundations of Physical and Adaptive Education, Classical Private University;
- Kyvliuk O. P.* – Candidate of Pedagogical Sciences, Doctor of Philosophy, Professor, Head of the Department of Methodology of Science and International Education, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Lutsenko I. O.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Chair of Methods and Technologies of Preschool Education, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Makarenko L. L.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor, Department of Information Systems and Technologies, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Marusynets M. M.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor, Department of Pedagogy and Psychology, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Savenkova L. V.* – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Director of the Scientific Library, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Slabko V. M.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Adult Education Department, M.P. Dragomanov National Pedagogical University (Editor in Chief);
- Smyrnova I. M.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Deputy Director for Scientific and Pedagogical Work, Danube Institute of the National University of Odessa Naval Academy;
- Khyzhna O. P.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department Professor of the Department of Theory and Methods of Music Education, Choral Singing and Conducting, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Andrushkevych Fabian* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor, Opole University, Poland;
- Konrad Janowski* – PhD, Rector, University of Economics and Human Sciences in Warsaw, Poland;
- Mudrecka Irena* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Special Education Department, Opole University, Poland.

NAUKOVYI CHASOPYS NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY. Series 5.
H 34 *Pedagogical sciences: realias and perspectives.* Collection of research articles / the Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University. – Issue 78. – Kyiv : Publishing House «Helvetica», 2020. – 278 p.

UDC 37.013(006)

The articles deal with the results of theoretical studies and experimental work on pedagogical science; the disclosure of pedagogical, psychological and social aspects that cause actualization of the problem and help it to be solved at the present stage of education development of education.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

ЗМІСТ

<i>Абільтарова Е. Н.</i> ЦІЛІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	5
<i>Авраменко Б. В.</i> АНАЛІЗ ФОНЕТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК СКЛАДНИКА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТУ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ-ТЮРКОЛОГІВ.....	9
<i>Бабакіна О. О.</i> ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗВО ВЕЛИКОБРИТАНІЇ (90-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ).....	13
<i>Бардус І. О., Заволока Є. Е.</i> АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАКАЛАВРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ГАЛУЗІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	19
<i>Береза Р. П., Тицький І. А., Дундук О. І., Назарійчук О. В.</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВОЇНА.....	24
<i>Бодрова І. О.</i> СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ УМОВАХ.....	30
<i>Бубін А. О., Боярчук С. І., Циплюк А. М.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	35
<i>Бурак В. Г.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ.....	39
<i>Bhinder N. V.</i> FORMATION OF INFORMATION LITERACY AMONG FUTURE OFFICERS AT THE ENGLISH LESSONS.....	44
<i>Бялик О. В., Кудла М. В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР.....	48
<i>Havrylenko K. M.</i> FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN THE SYSTEM OF DISTANCE EDUCATION.....	53
<i>Handabura O. V.</i> CONNECTIVIST LEARNING THEORY AT DEVELOPING MODERN FOREIGN LANGUAGE TEACHING MODEL.....	57
<i>Горобець С. І.</i> РИТОРИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ЯК ОБ'ЄКТ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ НА ТЕКСТОВІЙ ОСНОВІ.....	61
<i>Дудіна О. В.</i> ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ У ГАЛУЗІ МЕДИЦИНИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КИТАЮ.....	66
<i>Дятленко Т. І.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ РЕФЛЕКСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ДО МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70
<i>Іванчук С. А.</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕКОЛОГІЧНО ДОЦІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	74

<i>Івгеш А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ УКРАЇНИ.....	78
<i>Кайдалова Л. Г.</i> ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У МАГІСТРІВ ОСВІТНИХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК.....	84
<i>Канарова О. В.</i> ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ЯК РЕСУРС ДУХОВНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	88
<i>Каніболоцька О. А.</i> ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ПЕРЕДУМОВ УСПІШНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	92
<i>Климус Т. М., Герус О. І., Козак М. Я.</i> МЕТОДИКА FLOOR TIME У РОБОТІ ПЕДАГОГА З ДІТЬМИ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	96
<i>Клочок О. М.</i> СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГРУП САМОДОПОМОГИ ДЛЯ РЕАБІЛІТОВАНИХ НАРКОЗАЛЕЖНИХ.....	102
<i>Князян М. О., Романюк Д. Х.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНЯХ.....	106
<i>Козуля В. М., Скиба Ю. А.</i> SWOT-АНАЛІЗ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВІТЧИЗНЯНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	110
<i>Колеснікова І. В.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	117
<i>Kornyska Yu. A., Narodovska O. M.</i> DEVELOPING READING SKILLS IN A FLIPPED CLASS: AN ALGORITHM.....	121
<i>Костенко Л. Д.</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ.....	125
<i>Лакатош М. О.</i> СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	129
<i>Лопухіна Т. В.</i> ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА У ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	133
<i>Маньковська О. Ю.</i> ХОРЕОГРАФІЧНІ ТЕХНІКИ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ.....	137
<i>Martsikhiv K. R.</i> REGULATORY AND OPERATIONAL COMPONENTS IN THE PROFESSIONAL JOURNALISTS' TRAINING AT THE AMERICAN AND UKRAINIAN UNIVERSITIES: COMPARATIVE ASPECT.....	143
<i>Михайлов В. М.</i> ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ІЗ ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	148
<i>Мукан Н. В., Мукан О. В., Драган Р. В.</i> ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	154
<i>Набатов С. М.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА У США: СУЧАСНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ УНІВЕРСИТЕТНОЇ ОСВІТИ.....	158

<i>Онищенко Н. П.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	164
<i>Павлова О. Г.</i> АКСІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	169
<i>Пацук Ю. М., Каменцев Д. С., Пасічник С. М., Сергієнко Т. М.</i> ЩОДО ПРОБЛЕМ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	173
<i>Романова Т. А.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ГРУПІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	178
<i>Рудюк Т. В.</i> ПРОБЛЕМА БУЛІНГУ ТА ВИВЧЕННЯ РОДИННИХ ЛЕКСЕМ (КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД).....	183
<i>Садикіна А. С.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЇХНЬОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ.....	187
<i>Сенчина Н. Г.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	192
<i>Сіладі В. В.</i> НАВЧАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	198
<i>Слабко В. М., Макієвський О. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	202
<i>Солонська А. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПРОЦЕСІ БАТЬКІВСЬКО-ВИХОВАТЕЛЬСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	207
<i>Stoliarchuk L. B.</i> COMPETENCY-BASED APPROACH TO FUTURE LAWYERS' PROFESSIONAL TRAINING AT CANADIAN UNIVERSITIES.....	211
<i>Стягунова О. О.</i> МЕТОДИЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОНЕЧЧИНИ (2015–2020 РОКИ).....	216
<i>Сухолова М. А.</i> ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА СЦЕНІЧНИЙ ІМІДЖ ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	222
<i>Титаренко В. М.</i> ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ФАКУЛЬТЕТІ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ.....	227
<i>Халайджі С. В., Яготін Р. С., Кананихіна О. М., Сергеева Т. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ «ПАСПОРТА ЗДОРОВ'Я» В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	232
<i>Цицюра К. В.</i> КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ІЗ БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КНР ТА УКРАЇНИ.....	238
<i>Шинкаренко В. В., Клімова Л. В., Міхіна Н. О., Купрієнко В. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	244

<i>Шуть Т. О.</i> СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО АРТИСТИЗМУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ХОРОВОГО КЛАСУ.....	248
<i>Яковлева В. А., Власенко Р. П., Андрійчук Т. В., Демчук Н. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	253
<i>Яловський П. М.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	259
НАШІ АВТОРИ.....	263

of students' self-education based on their motivation to perform tasks, information and methodological support of students, the use of interactive methods. The authors emphasize that the organization of distance learning requires informational and methodological support, the use in the educational process of new advances in information technology, which ensure the manufacturability of leaning.

Key words: distance learning, professional training, preschool education specialists, information and communication technologies, educational platform.

УДК 378.147:[338.488.2:640.4]

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.08>

Бурак В. Г.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Проаналізовано закордонний досвід підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. Досліджено практику масштабних реформ галузевої професійної освіти сфери туризму та готельно-ресторанної справи в рамках тісного міжуніверситетського співробітництва. Розглянуто досвід такої підготовки в закладах вищої професійної освіти країн-членів Всесвітньої туристської організації, якість якої зумовлена реагуванням на сучасні тенденції розвитку національних і світової економік в умовах глобалізації.

Інтенсифікація навчання відбувається шляхом інтеграції взаємозалежних напрямів: профілізації фундаментальної підготовки і фундаменталізації професійного навчання. Підтверджено, що вища професійна освіта Бельгії у процесі підготовки фахівців у сфері бізнесу та менеджменту, у тому числі й управління готельно-ресторанним і туристичним бізнесом, віддає перевагу міжнародно орієнтованому перспективному навчанню, пов'язаному зі світовою економікою, міжнародним бізнесом, оцифруванням, життєстійкістю бізнесу й етичними підходами.

Досліджено еталонний досвід розроблення і впровадження моделей професійної підготовки фахівців сфери гостинності Швейцарії, зазначено про унікальність та універсальність освітньо-професійних програм, суть яких полягає у зв'язку теорії і практики, підготовку на робочому місці, щорічне стажування у провідних закладах світу, ґрунтовну професійну підготовку завдяки опануванню загальних теоретичних і соціально-гуманітарних дисциплін.

Вивчено особливості практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в університетах США, визначено перелік ключових вимог до фахівців туристичної індустрії, в тому числі й ресторанного господарства: організаторські й особисті якості, загальні компетентності, фахова предметність, морально-етичний компонент. За допомогою порівняння проаналізовано системи професійної освіти у сфері туризму в Російській Федерації, Україні, Республіці Білорусь, Туреччині, вказано на стимули зростання інтересу до України як туристичної держави.

Ключові слова: майбутні фахівці, готельно-ресторанна справа, сфера обслуговування, світові моделі професійної підготовки.

Сучасні дослідження науковців підтверджують необхідність такої якості вищої професійної освіти, яка дозволить майбутнім фахівцям вільно входити в реальне життя та брати активну участь у здійсненні перебудови української економіки й суспільства.

Сфера обслуговування є галуззю української економіки, яка динамічно розвивається останніми десятиліттями та включає в себе торгівлю, транспорт, фінансування, страхування. Освітні й рекреативно-спортивні заклади, туристичні агентства, готелі та ресторани, салони краси й спеціальні медичні заклади, радіо- та телестанції, консультаційні фірми, музеї, театри, кінотеатри, магазини й супермаркети належать до сфери послуг. Тому для її належного функціонування нагальною стає проблема модернізації вищої професійної освіти з метою створення такої моделі освітнього процесу, за якої оптимально поєдналися б кращі українські й закордонні традиції. Інтеграція гуманістичних традицій української педагогіки та світового досвіду виховання особистості фахівця, здатної до активних самостійних дій, дозволить створити динамічну, мобільну, конкурентоспроможну модель системи професійного навчання.

Мета статті – дослідження й аналіз зарубіжного досвіду підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Оскільки готельно-ресторанна справа тісно пов'язана з туристичною галуззю, в межах цього дослідження вважаємо за доцільне проаналізувати спільний закордонний досвід підготовки майбутніх фахівців вказаних вище сфер діяльності з огляду на його міждисциплінарний характер.

Вивченню практики світових країн-лідерів у сфері туристичного бізнесу присвячені наукові праці В. Антоненка, А. Віндюка, Г. Драпалюк, Ю. Закаулової, О. Кашинської, Л. Кнодель, О. Паламарчук, М. Польової, М. Попик, Л. Чорної. Іноземний досвід професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи висвітлений у наукових дослідженнях Т. Божук, Т. Голікової, А. Корніяки, М. Лайко, Н. Масюк, С. Пенкальської, А. Пізама, М. Попик.

Закордонні науковці М. Бірам, А. Булл, А. Буркарт, Ф. Велла, Р. Вержер, Г. Данн, Е. Декадт, Г. Зарате, М. Коул, К. Купер, С. Медлек, Д. Небель, Ж.-М. Оернер, С. Перро, Д. Річі, Ж. Сальванес, Ж. Тригано, Є. Фаус-Сола, Ж. Чумі, Е. Шафер та багато інших визначають світовий туризм і готельно-ресторанний бізнес як найдинамічніші галузі економіки та обґрунтовують потребу в модернізації національних систем сфери послуг.

Провівши дослідження теорії і практики підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації (далі – WTO), Л. Кнодель дійшла висновку, що високими якісними кваліфікаційними ознаками майбутніх фахівців сфери туризму та готельно-ресторанної справи характеризується підготовка в закладах вищої освіти Німеччини, Франції, Англії, США, Японії і Росії, що зумовлено реагуванням на сучасні тенденції розвитку національних і світової економік в умовах глобалізації. Аналіз освітніх систем Польщі, Словенії, Чехії, Румунії засвідчує їхнє поетапне й послідовне реформування, однак кардинальне орієнтування на досягнення західної цивілізації призводить до втрати ідентичності та нівелювання національних особливостей [4, с. 21].

Науковець акцентує увагу на тому, що інтенсифікація навчання в країнах-членах WTO відбувається шляхом інтеграції взаємозалежних напрямів: профілізації фундаментальної підготовки і фундаменталізації професійного навчання. Так, для реалізації фундаменталізації фахової освіти запроваджується країнознавча підготовка здобувачів освіти, яка поєднує п'ять блоків дисциплін: 1) світоглядні і соціально-філософські; 2) психолого-педагогічні; 3) історико-культурологічні; 4) загальномовні лінгво-культурологічні; 5) професійні з іноземної мови [4, с. 28].

Важливим є вивчення еталонного досвіду розроблення і впровадження моделей професійної підготовки фахівців сфери гостинності Швейцарії у найбільш відомих у світі освітніх закладах (Школі готельного менеджменту Лозанни (The Ecole Hoteliere de Lausanne), Міжнародній школі готельного менеджменту Ле Рош (Les Roches International School of Hotel Management), Інституті вищої освіти Гліон (Glion Institute of Higher Education), Швейцарській школі готельного менеджменту (Swiss Hotel Management School) [7, с. 137].

Унікальність та універсальність освітньо-професійних програм полягають у тісному зв'язку теорії і практики, підготовці на робочому місці, піврічному стажуванні щорічно в провідних закладах світу, ґрунтовній професійній підготовці завдяки опануванню загальних теоретичних (маркетингу, бухгалтерського обліку, комп'ютерних наук, туризму, економіки, менеджменту, кулінарного мистецтва, харчових технологій), соціально-гуманітарних дисциплін (одна або дві іноземні мови, етики та риторики). Окрім професійних компетентностей, технічних, управлінських і комунікативних навичок, відбувається формування відвертої, завзятої, толерантної, емпатійної, підприємницької особистості, здатної вирішувати конфлікти чи сприяти їхньому недопущенню. Актуалізується розвиток у майбутніх фахівців туристичного бізнесу й готельно-ресторанної справи лідерських якостей і вміння працювати в команді, здатності цінувати якість, уваги до дрібниць і почуття добре виконаної роботи [7, с. 138].

Визнання туристичної освіти Швейцарії на світовому освітньому просторі є результатом успішного її становлення завдяки диверсифікації освітніх пропозицій туристичного спрямування та високій якості професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі [8].

Вища професійна освіта Бельгії у процесі підготовки фахівців у сфері бізнесу та менеджменту, у тому числі й управління готельно-ресторанним і туристичним бізнесом, віддає перевагу міжнародно орієнтованому перспективному навчанню, пов'язаному зі світовою економікою, міжнародним бізнесом, оцифруванням, життєстійкістю бізнесу й етичними підходами до розв'язання сучасних проблем. У результаті майбутні фахівці опановують компетентності щодо розуміння динамічності ділового середовища, глобального ринку й вияву джерел конкуренції, знайомляться з технологічними розробками, пов'язаними з інформаційними, виробничими та дистрибутивними системами, фінансовими ринками, ризиками, управлінськими рішеннями та плануванням кар'єрного розвитку [3, с. 81].

Диференціація завдань для здобувачів освіти пов'язана з особистими розумовими здібностями і задатками та передбачає побудову освітнього процесу за індивідуальною траєкторією. Інтеграція освітнього (теоретичного) й промислового (практичного) видів навчання сприяє утворенню нового прикладного рівня знань, умінь, навичок, компетентностей із систематичною самоосвітою. Навчальні плани і програми побудовані за принципами доцільності, міжнародної спрямованості, гуманістичного, компетентнісно-орієнтованого й індивідуального підходів. Реалізації поглибленої практичної компоненти навчання та проведенню спільних міждисциплінарних наукових досліджень у різних галузях сприяє діяльність асоціацій кількох університетів, колегіальні зусилля яких спрямовані на організацію курсів для студентів, розвиток міжнародного наукового партнерства, формування глобальної компетентності [3, с. 82].

Вивчення особливостей практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в університетах США науковцем Л. Чорною уможливило визначення переліку ключових вимог до фахівців туристичної індустрії, у тому числі й ресторанного господарства. Дослідниця сформулювала такий набір компетентностей: організаторські якості (систематичність, відповідальність і відданість колективу), загальні компетентності (критичне мислення, інноваційність, креативність, інформаційно-технологічна обізнаність), фахова предметність (компетентність, лідерство, практицизм, відповідність службовому становищу, пунктуальність, колабораціонізм, партнерство), морально-етичний компонент (чесність, істинність, унікальність), особисті якості (невибагливість, заповзятливість, адекватне реагування, гнучкість) [9].

Дослідження науковців Т. Божук і С. Пенкальської щодо тенденції діяльності готельного господарства (на прикладі Туреччини та України) підтверджують попередньо означені вимоги щодо органічного поєднання теорії з практикою у процесі підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. У діяльності готелів Туреччини важливим видом обслуговування стало анімаційне, тому на вимогу стейкхолдерів до освітніх програм було введено обов'язкову дисципліну «Організація анімаційної діяльності», в основу якої покладено навчання з питань організації та управління анімаційною діяльністю на підприємствах індустрії гостинності та туризму, тобто взаємодії аніматора з туристами для задоволення релаксаційно-оздоровчих, освітньо-культурних, творчих потреб та інтересів. Актуалізується знання кількох іноземних мов, культурології, мистецтвознавства, історії.

Учені стверджують, що вивчення й упровадження закордонного досвіду підготовки майбутніх фахівців може стимулювати зростання інтересу до України як туристичної держави і стати важливим чинником впливу на розширення культурно-рекреаційних та економічних можливостей українського туризму й готельно-ресторанної справи [2].

Проаналізувавши підготовку фахівців готельного господарства в Російській Федерації, дослідниця О. Кашинська зазначила про тенденцію поділу освітніх програм на види залежно від кваліфікації у дипломі: академічний бакалавр (проектна, організаційно-управлінська та науково-дослідна діяльність) і прикладний бакалавр (виробничо-технологічна та сервісна діяльність), при цьому вони набувають спільних загальнокультурних і загальнопрофесійних компетентностей, але відмінних професійних, які відповідають меті та видам їхньої фахової діяльності.

Так, до обов'язків академічного бакалавра належатиме розроблення проектів у готельній діяльності на основі сучасних інноваційних технологій, пов'язаних із проєктуванням готельних продуктів, технологічними процесами, готелями та засобами розміщення; плануванням, організацією та оцінкою виробничо-технологічної діяльності готелів; координацією та контролем діяльності готелів та інших засобів розміщення, їхніх функціональних підрозділів; здійсненням науково-дослідної діяльності шляхом збору, аналізу та узагальнення світового й російського досвіду готельно-ресторанної діяльності; моніторингом готелів та інших засобів розміщення; адаптацією інноваційних технологій до діяльності готелів та інших засобів розміщення.

Прикладний бакалавр як майбутній фахівець готельного господарства займатиметься формуванням системи функційних (технологічних, інформаційних, трудових) процесів у готелях та інших засобах розміщення й оцінюванням їхньої якості за умови послугоування сучасними інформаційними і комунікаційними технологіями; забезпеченням якості надання готельних послуг різним категоріям і групам споживачів, пов'язаних із дотриманням персоналом стандартів, правових і нормативних документів діяльності готелів та інших засобів розміщення; вибором найкращих технологічних процесів готельної діяльності на запити споживачів [5].

Аналіз систем професійної освіти у сфері туризму в Російській Федерації, Україні та Республіці Білорусь, здійснений дослідницею Г. Шукою, уможливив визначення таких пріоритетних складників: 1) завдання, види діяльності, зумовлені сучасним станом суспільства та перспективами його розвитку; 2) завдання, види діяльності, орієнтовані на особистісний розвиток того, хто навчається; 3) завдання, види діяльності, визначені вимогами професії, спеціальності [10, с. 127].

Вчена зазначає, що перші складники сприяють формуванню загальнонаукових і загальнокультурних компетентностей, які здійснюються під час вивчення дисциплін циклів соціально-гуманітарної та фундаментальної, природничо-наукової й загальноекономічної підготовки. У Республіці Білорусь їх визначено на державному рівні на 95 %, в Україні – на 75 %, у Російській Федерації – на 40-60 %. Третій складник (цикл дисциплін професійної та практичної підготовки) формує готовність випускника до майбутньої фахової діяльності. У Білорусі заклади освіти мають можливість формувати 3,6 % його наповнення, в Україні – 64 %, у Росії 50-62,5 %.

Шляхи подолання цієї проблеми пов'язані зі створенням спеціалізованих туристських закладів вищої освіти (далі – ЗВО), науково-навчально-виробничих комплексів для створення здобувачам освіти професійної атмосфери від початку навчання. Досвід створення таких ЗВО та організації комплексів є і в Росії, і в Україні. Ще один спосіб – залучення замовників освітніх послуг (стейкхолдерів, студентів, представників громадських професійних спільнот) до розробки стандартів фахової передвищої та вищої освіти, запровадження тісного зв'язку між закладами освіти та підприємствами, установами, фірмами сфери обслуговування. Такий досвід репрезентує Росія під час формування стандартів третього покоління [10].

Здійснений аналіз закордонного досвіду підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи щодо сучасних тенденцій у розвитку системи освіти та визначення структурних компонентів професійної компетентності дає змогу зробити висновок про необхідність таких подальших дій [4; 7; 8]:

1) систематичне створення, перегляд, оновлення чи переформатування фахових компетентностей і широкого спектру освітніх програм відповідно до вимог світового та національного ринку праці; інтеграція теоретичного і практичного навчання, поглиблення вмінь і професійних знань у сфері управління готельно-ресторанними комплексами;

2) підсилення співпраці між освітніми установами, галузевими організаціями та громадськістю для успішного розвитку туристичної галузі й готельно-ресторанної справи; надання більшої уваги ринковому прогнозуванню і стратегічному плануванню;

3) збільшення участі у діяльності транснаціональних компаній, пов'язаних із розробкою міжнародних стандартів і кваліфікаційних вимог до фахівців сфери обслуговування; постійне збільшення освітніх можливостей для неперервної туристичної освіти (освітні програми, курси, тренінги, воркшопи);

4) розвиток поінформованості щодо засобів охорони і захисту навколишнього середовища, збереження загальнонаціонального здоров'я і благополуччя;

5) збільшення та поглиблення практики в полікультурному середовищі і міжнародному просторі шляхом обов'язкового тривалого щорічного стажування на базі провідних вітчизняних і закордонних готелів, вивчення кількох іноземних мов і навчання ними, практичне застосування комп'ютерних технологій;

6) акцентування уваги на психологічній підготовці фахівців сфери туризму; розвиток особистісних якостей майбутніх фахівців, необхідних для успішної реалізації професійних функцій;

7) потреба у збільшенні кількості випускників закладів вищої освіти сфери обслуговування (неуніверситетського рівня) у зв'язку з перевантаженням освітніми пропозиціями та запровадженням гнучкого вступного процесу в закладах вищої туристичної освіти (університетського рівня), оскільки їхній брак призвів до перенасичення ринку праці сфери обслуговування управлінськими кадрами та недостатньої кількості кваліфікованих працівників.

Висновки. Дослідивши та проаналізувавши закордонний досвід підготовки майбутніх фахівців туристичного бізнесу та готельно-ресторанної справи, доходимо висновку про широку розгалуженість і високу якість закладів вищої професійної освіти Швейцарії, Бельгії, Німеччини, Франції, Англії, США, Туреччини, Японії, Росії. Провідними тенденціями в них є значний акцент на диференціації змісту освітніх програм з інтеграцією теоретичного і практичного компонентів, підготовкою на робочому місці; міжнародно орієнтованому перспективному навчанні, пов'язаному зі світовою економікою, міжнародним бізнесом; розвиткові науково-дослідної галузі й міжнародної співпраці в науковому секторі; тісній співпраці ЗВО з підприємствами та гарантованому працевлаштуванню після закінчення навчання; організації повноцінних акредитованих онлайн-програм з акцентом на самоосвіті й прикладному навчанні; моніторингу забезпечення якісних освітніх послуг і стимулювання розвитку освіти дорослих, що передбачає підвищення кваліфікації чи перекваліфікації фахівців.

Нині попри карантинні обмеження і спровоковану ними глобальну економічну кризу незмінним залишається прагнення здобувачів навчатися, а об'єктів надання освітніх послуг – забезпечувати якісну навчально-науково-пізнавальну діяльність і розвивати світовий культурний та інтелектуальний потенціал.

Використана література:

1. Божко Л. Д. Туризм у контексті глобалізаційних процесів: історико-культурологічний аспект : дис. докт. культурол. Харків, 2018. 558 с.
2. Божук Т. І., Пенкальська С. Ю. Тенденції діяльності готельного господарства (на прикладі Туреччини та України). *Туристичний і готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання* : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конференції (24-25 березня 2016 року, м. Черкаси) / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : Видавець Ю. А. Чабаненко, 2016. Т. 1. С. 17–19.
3. Закаулова Ю. В., Драпалюк Г. С. Застосування нових підходів до організації навчання на рівні вищої професійної освіти Бельгії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2020. № 75. С. 80–84.
4. Кнодель Л. В. Теорія і практика підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації : автореф. дис. д-ра пед. наук. Тернопіль, 2007. 40 с.
5. Кашинська О. Є. Підготовка фахівців готельного господарства в Російській Федерації : дис. канд. пед. наук. Старобільськ, 2016. 268 с.
6. Кашинська О. Є. Аналіз досліджень з проблем підготовки фахівців для туризму та готельно-ресторанної справи (2014-2019 рр.). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2020. № 2(333). Ч. 1. С. 113–121.
7. Попик М. М. Професійна підготовка фахівців готельно-ресторанної справи: досвід Швейцарії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Вип. 1(44). С. 137–140.
8. Самохвал О. О. Тенденції розвитку туристичної освіти в Швейцарії: історичний огляд та сучасні реалії. *Young Scientist*. 2018. № 9(61). С. 69–73.
9. Чорна Л. В. Особливості практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в університетах США : дис. канд. пед. наук. Черкаси, 2009. 321 с.
10. Щука Г. П. Система професійної освіти у сфері туризму в Російській Федерації, Україні та Республіці Білорусь : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 264 с.

References:

1. Bozhko L. D. (2018) Turyzm u konteksti hlobalizatsiinykh protsesiv: istoryko-kulturolohichnyi aspekt [Tourism in the context of globalization processes: historical and cultural aspect] : dys. dokt. kulturoloh. Kharkiv, 558 s. [in Ukrainian]
2. Bozhuk T. I., Penkalska S. Yu. (2016) Tendentsii diialnosti hotelnoho hospodarstva (na prykladi Turechchyny ta Ukrainy) [Trends in the hotel industry (on the example of Turkey and Ukraine)]. *Turystychnyi ta hotelno-restoranni biznes v Ukraini: problemy rozvytku ta rehulivannia* : materialy VII mizhnar. nauk.-prakt. konferentsii (24-25 bereznia 2016 r., m. Cherkasy) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Cherkas. derzh. tekhkol. un-t. Cherkasy : Vydavets Yu. A. Chabanenko. T. 1. S. 17–19 [in Ukrainian]
3. Zakaulova Yu. V., Drapaliuk H. S. (2020) Zastosuvannia novykh pidkhodiv do orhanizatsii navchannia na rivni vyshchoi profesiinoi osvity Belhii. [Application of new approaches to the organization of education at the level of higher professional education in Belgium]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy*. № 75. S. 80–84 [in Ukrainian]
4. Knodel L. V. (2007) Teoriia i praktyka pidhotovky fakhivtsiv sfery turyzmu v krainakh-chlenakh Vsesvitnoi turystskoi orhanizatsii [Theory and practice of training specialists in the field of tourism in the countries which are member of the World Tourism Organization] : avtoref. dys. d-ra ped. nauk. Ternopil, 40 s. [in Ukrainian]
5. Kashynska O. Ye. (2016) Pidhotovka fakhivtsiv hotelnoho hospodarstva v Rosiiskii Federatsii [Training of hotel specialists in the Russian Federation] : dys. kand. ped. nauk. Starobilsk. 268 s. [in Ukrainian]

6. Kashynska O. Ye. (2020) Analiz doslidzhen z problem pidhotovky fakhivtsiv dlia turyzmu ta hotelno-restoranoi spravy (2014-2019 rr.). [Analysis of research on the problems of training specialists for tourism, hotel and restaurant business (2014-2019)]. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. № 2(333). Ch. I. S. 113–121 [in Ukrainian]
7. Popyk M. M. (2019) Profesiina pidhotovka fakhivtsiv hotelno-restoranoi spravy: dosvid Shveitsarii. [Professional training of hotel and restaurant specialists: the experience of Switzerland]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: «Pedahohika. Sotsialna robota». Vyp. 1(44). S. 137–140 [in Ukrainian]
8. Samokhval O. O. (2018) Tendentsii rozvytku turystychnoi osvity v Shveitsarii: istorychnyi ohliad ta suchasni realii. [Trends in tourism education in Switzerland: a historical overview and current realities]. Young Scientist. 2018. № 9(61). S. 69–73 [in Ukrainian]
9. Chorna L. V. (2009) Osoblyvosti praktychnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv turystychnoi haluzi v universytetakh SshA. Features of practical training of future tourism professionals at US universities : dys. kand. ped. nauk. Cherkasy, 2009. 321 s. [in Ukrainian]
10. Shchuka H. P. (2013) Systema profesiinoi osvity u sferi turyzmu v Rosiiskii Federatsii, Ukraini ta Respublitsi Bilorus [System of professional education in the field of tourism in the Russian Federation, Ukraine and the Republic of Belarus] : monohrafiia. Luhansk : Vyd-vo DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka», 2013. 264 s. [in Ukrainian]

Burak V. G. Foreign experience of training future professionals in hotel and restaurant business

The article analyzes foreign experience of training future specialists in hotel and restaurant business. The practice of large-scale reforms of branch professional education in the field of tourism, hotel and restaurant business within the framework of close interuniversity cooperation is considered. The experience of the mentioned training in the institutions of higher professional education of the member countries of the World Tourism Organization is considered, the quality of which is conditioned by the reaction to the modern tendencies of development of national and world economies in the conditions of globalization.

Intensification of training takes place through the integration of interdependent areas: profiling of fundamental training and fundamentalization of vocational training. It is confirmed that higher professional education in Belgium in the process of training specialists in business and management, including management of hotel, restaurant and travel business, prefers internationally oriented, promising training related to the world economy, international business, digitization, business sustainability and ethical approaches.

Reference experience of development and implementation of models of professional training of specialists in the field of hospitality in Switzerland is studied, uniqueness and universality of educational and professional programs are noted, the essence of which is related to theory and practice, general theoretical, socio-humanitarian disciplines.

Peculiarities of practical training of future specialists in travel industry in US universities are studied and a list of key requirements for specialists in the travel industry, including restaurant industry: organizational qualities, general competencies, professional subjectivity, moral and ethical component; personal qualities. System of vocational education in the field of tourism in the Russian Federation, Ukraine, the Republic of Belarus, Turkey are analyzed using the comparison method, incentives for growing interest in Ukraine as a tourist country is mentioned.

Key words: *future specialists, hotel and restaurant industry, service sector; world models of vocational training.*